

I

De vrouw is licht als een vogeltje en erg tuk op sieraden de laatste tijd. Hij verdwijnt graag tussen de bonte schakeringen van zijn tuinen en koffiestruiken. Het huis staat op de flank van een bergrug en kijkt uit over een dal met een grote stad, waar een vuile rivier door een betonnen bedding stroomt en de smog zich soms tussen de hoge bergen samenbalt om, verzadigd van zon, diffuus en blinkend te blijven hangen.

In 1971 kocht hij het land van een vrouw die vervolgens naar een bejaardentehuis ging. Wat ooit, daar beneden in dat dal, een klein stadje was met dorpjes eromheen, was veranderd in een vormeloze, okergele massa, en de voormalige dorpjes lieten zich alleen nog onderscheiden op dagen dat de wind de smog wegblies en de kerkjes zichtbaar werden, helder als witte koralen op de resten van een vergaan schip. De vrouw woonde daar met haar enige zoon Aníbal (alleen was ze beter af geweest), een ruigbeharde man, van wie gezegd werd dat hij kinderen lokte met cadeautjes, om zich vervolgens tussen de koffiestruiken aan ze te vergrijpen. De zoon verzettede zich steeds tegen de verkoop van het land en zei dat hij, die tegenwoordig tussen het groen verdwijnt, haar probeerde af te zetten. Aníbal kon maar beter naar zichzelf kijken. Als hij zin had in drank nam hij

haar vaak met geweld het beetje geld afhandig dat hij haar zelf gegeven had, en hij bracht slechts schande en narigheid over haar.

Tweeënhalve hectare verdorde koffiestruiken, een paar bananenbomen, een rij pommeraks, twee citroenbomen, zes zoete en zes zure sinaasappelbomen. Waar leven die mensen van? dacht hij. Hij bood honderdduizend peso en de vrouw zei nee. Daarop deed hij tweeduizend biljetten van honderd peso in een tas, ging de berg op en verlokte haar met al dat papier, dat een blauw schijnsel wierp op de kleine veranda vol koektrommels met bloeiende begonia's.

Ze zei weer nee, ze verkocht niet zonder instemming van haar zoon.

Het perceel werd aan de bovenzijde begrensd door een steil talud en aan de onderzijde door een weiland. Links liep een geasfalteerde weg en rechts een landweggetje overschaduwd met pommeraks. Toen hij het zag besloot hij daar te willen wonen, misschien te sterven. Hij was nog niet getrouwd. Hij was pas vierendertig, maar had op zijn manier veel gezien, en hij voelde zich moe. Hij wilde tussen de bomen leven. Na een pijnlijke strijd met een van zijn broers, waar niemand ooit het fijne van wist, had hij veel grond vergaard in de Valle del Cauca. Hij was betrekkelijk vermogend en kon nu leven zoals hij wilde. Uit de Valle had hij ook Pilar meegenomen, de vrouw die veel weg heeft van een vogeltje.

Aníbal had een motkleurige poncho die hij nooit uitdeed. Als moeders hun kleine kinderen schrik aan wilden jagen deden ze of ze hem riepen: 'Aníbal! Kom, Aníbal! Hier is een jongen die niet wil deugen!'

Soms had hij geld, maar niemand wist waar hij het vandaan haalde. Overdag struinde hij de hellingen af, als een loslopende hond, van de koffiestruiken naar de weg en weer terug de koffiestruiken in. En 's avonds en 's nachts, als hij gehuld in zijn poncho langs de kant van de weg zat te drinken en te roken, bezorgde hij de mensen die onverwachts op hem stuitten een doodsschrik. Hij leek overal en nergens te zijn. De dag dat ze hem arresteerden vlogen de gieren door de vervuilde lucht, en de politieagenten (terwijl het weerloze jongetje doodsbang de begroeiing in schoot) schopten Aníbal, die wrokig zwijgend en harig door de bladeren rolde. Een slag met de knuppel brak zijn arm en een andere verbrijzelde zijn schouderblad. Later joegen de politieagenten een kogel door het hangslot, zo groot als een schildpad, van de blikken kist die naast het bed van Aníbal stond. Er zaten tollers en speelgoedautootjes en vliegtuigjes en balvangers en waterpistolen.

Dagen later trof hij, vlak bij het weiland en verscho-
len tussen de koffiestruiken, vier guaveboompjes
aan. Van een daarvan was het vruchtvlees wit en van
het andere rood, maar allemaal (gebrek aan fosfor,
dacht hij) waren de vruchten wormstekig. Hij liep
over het land alsof het al van hem was en bekeek
elke knop, elke vrucht en snoof onderzoekend de
geur op van afgevallen bladeren die al bijna tot aar-
de waren vergaan. Hij vroeg de machete te leen, die
van Aníbal was geweest, om met afgemeten slagen
en zingend lemmet de dorre bladeren van de bana-
nenbomen te snoeien.

Beneden in de stad, onder de zinderende smog,
gingen wissels, schuldbewijzen en facturen van
hand tot hand. In de cafés praatten de mensen over
ongedekte cheques, winstmarges, percentages. De
bussen reden af en aan. De mangoventers sneden
driftig hun vruchten aan reepjes.

Niemand slaagde erin Aníbal uit de gevangenis
te krijgen. De advocaat die hij voor hem in de arm
had genomen was niet de beste, maar ook weer niet
de slechtste, ondanks zijn drankzucht, en Aníbal zelf
joeg met zijn arrogantie en schaamteloze sodomie
de rechters en de gevangenenbewaarders tegen zich in
het harnas, zodat hij de rest van zijn dagen in de ge-
vangenis sleet. Op zijn kantoor (niet dat van de ad-
vocaat, die een gribuskantoor deelde met nog drie
andere, niet al te snuggere confrères), verlucht met

protserige reproducties van Toulouse-Lautrec en would-be antiquiteiten, luisterde hij, gezeten achter een breed, massief houten bureau, naar Ariël, de advocaat, terwijl hij dacht: Moet je 'm zien, dat stuk befgajes met z'n brilmontuur in de kleur van een mestkever. Zuipschuit. Aftershave. Pepermuntjes om te verhullen dat ie een kegel heeft. Zakkenwasser. 's Morgens, zonder z'n tanden te poetsen, leest ie alle landelijke dagbladen. 's Middags, zonder z'n tanden te poetsen, gaat ie z'n brood verdienen. En 's avonds zuipt ie zich lam onder begeleiding van bambuco-muziek. Misschien speelt ie zelf wel tiple.

Ariël oreerde en hij moest maar zien uit te vinden wat die juridische formules te betekenen hadden, of de wrange metaforen, geboren uit het angst-aanjagende inzicht in de wereld dat de alcohol hem verschaftte, of zijn verhalen over het moeras van corruptie bij de rechterlijke macht, verwickelingen die er uiteindelijk op neerkwamen dat die zielige alcoholist met zijn schildpadmontuur wilde zeggen dat het niet makkelijk zou zijn om Aníbal vrij te krijgen en dat hij, gezien zijn temperament, misschien wel nooit meer uit de gevangenis zou komen, althans niet levend, maar dat het alles bij mekaar niet te veel geld zou kosten.

Het kantoor bevond zich op de begane grond van een bescheiden kantoorgebouw. Daar was tot voor kort de zaak gevestigd die van zijn vader was geweest. Dertig jaar lang had de ouwe gewerkt in een tot kantoor omgebouwd huisje van één verdie-

ping met lemen dakpannen aan een drukke straat. In zijn jeugd was hij vrolijk de hort op gegaan om per muilezel, per bus, per boot of met het vliegtuig hoeden, grammofoons, jukeboxen, stoffen, hout, ja alles wat maar verhandelbaar was, te verkopen aan wie het maar wilde. Daarna werd hij verliefd, trouwde, er kwamen kinderen en hij moest zich drie slagen in de rondte werken om het hoofd boven water te houden, tot hij er eindelijk in slaagde een winstgevende, stabiele handel op te zetten. Daarna opende hij dertig jaar lang elke dag dezelfde hangsloten met dezelfde sleutels die bij zijn dood flinterdun gesletten waren, als koperen hosties.

Toen zijn vader overleed nam hij, die tegenwoordig in het groen verdwijnt, de zaak over en kocht tegen een zacht prijsje op één na al zijn broers en zussen uit, want op dat moment wilde niemand erin treden. Emiliano, de oudste, woonde al in de Valle del Cauca, David, de jongste, zat in Frankrijk, de twee zussen waren getrouwd en woonden in Bogotá, en J., de andere broer, een jaar jonger dan hij, liet zich niet uitkopen, maar verpachtte zijn aandeel, voor een laag, haast symbolisch bedrag, onder voorwaarde dat hij op elk gewenst moment actief compagnon kon worden.

‘Vroeg of laat zal ik het nodig hebben,’ zei J. ‘Maar ik weet dat ik met jou geen trammelant ga krijgen.’

4

De ruzies met Emiliano om het land waren altijd uiterst vermoeiend en soms heftig, met gescheld en geschreeuw. Maar ze bereikten er niets mee, het was rampzalig. Ze praatten niet meer met elkaar, en twee jaar later zei Emiliano nog steeds over hem tegen zijn vrouw: ‘Zoon van een fatsoenlijke middenstander, kun je nagaan. Kleinzoon van een onderwijzer. Kleinzoon van een plattelandsdokter die, als het aan hem lag, al zijn geld aan de armen zou hebben gegeven. Leg jij maar eens uit van wie hij het heeft.’

Emiliano, de oudste, gekleed in shorts, stond zijn rozen te snoeien op de patio van een groot huis met uitzicht op bloeiende katoenvelden, waar de sproei-installaties stralen licht leken te spuiten. Emiliano was vijfendertig en rijk, maar naar zijn zeggen niet meer zo rijk als vier jaar geleden, toen zijn broer de katoenplantage was komen beheren. De doornakken vielen op de grond terwijl twee kolibries als vliegen door de zonovergoten patio fladderden.

‘Ik zou het niet weten,’ zei zijn vrouw. ‘Maar als je zo doorgaat met snoeien, hou je niks meer over.’

5

Nacht na nacht, zo vertelde de advocaat, was Aníbal bezig geweest een stuk sierstrip van een auto op de betonnen vloer van zijn cel te slijpen tot een tien

centimeter lange dolk, waar hij vervolgens met leukoplast een handvat aan maakte. Toen het af was gaf hij zijn karwei de finishing touch door met de eerste de beste die hij tegenkwam ruzie te zoeken en hem de dolk in zijn lever te drijven. Gerochel en een snelle dood. De harige Aníbal rolde zonder een geluid te maken over de grond terwijl de bewakers hem met hun knuppels een enkelbreuk sloegen en zijn neus plat en zijn tanden uit zijn mond traptten. Een week later werd hij, trots als een gevallen engel, met zijn been in het gips en bebloed gaas om zijn hoofd en op zijn neus, van de ziekenboeg naar de vijfde galerij gebracht, waar de gevaarlijkste gevangenen zaten opgesloten.

Ariël, de advocaat, deed verslag van Aníbal en merkte dat er iets gebeurde wat hij niet begreep. Er werden geen bedenkingen geuit, er werden alleen voor de vorm vragen gesteld, zijn honorarium werd zonder morren aanvaard. In de door zijn kater geplaagde ingewanden gingen de sluizen open en dicht om piepend gassen te laten ontsnappen.

6

‘Bovendien is het niks gedaan voor u om alleen te wonen. Er loopt hier volk rond dat niet veel goeds in de zin heeft!’ zei hij tegen Aníbals moeder.

Hij zou de begonia’s in de koekblikken laten staan. Een van de pilaren op de veranda, de dikste

guadua die hij ooit van zijn leven gezien had, blonk alsof hij gevernist was. De andere pilaren waren niks bijzonders, ze waren blauw geverfd en hij zou ze afkrabben en vernissen. Alles van hout moest houtkleurig worden.

‘Ach, zeg toch niet van die dingen, doctor!’

Hij zei het niet voor zichzelf, legde hij uit. Hij zei het voor haar eigen bestwil. Dat van de advocaat kon wachten, hij had nog geen rekening gestuurd.

‘Weet ik, doctor. O gezegend zij Jezus, Maria en Jozef!’

Het bejaardentehuis had een patio met bloeiende azalea’s en mangobomen in de achtertuin. Sommige nonnen hadden dons op de lip. De bedden in de kamers stonden met het hoofdeind tegen de muur, waaraan een kruisbeeld hing, en onder het bed stond een wit geëmailleerde po. Het was er schoon, de nonnen waren gesteld op de oudjes, het eten was zo te zien best. Aníbals moeder kreeg een kamer met uitzicht op de achtertuin, zodat ze de boomtakken kon zien en de kleuren van de rijpe mango’s.

Alles van hout werd houtkleurig. De pilaren en de ramen waren vaak overgeschilderd, dus het afkrabben kostte veel tijd en geld. J. kon hem wel een timmerman aanbevelen.

‘Je zult zien,’ zei J. ‘De man zegt geen stom woord, maar het is een heel goeie timmerman. En dat niet alleen, hij is ook metselaar en loodgieter en hij heeft verstand van planten en dieren. Afijn, je zult wel zien.’

De timmerman heette Fausto en zijn zoon Augusto was zijn hulpje. Ze waren allebei klein, mager en pezig, en zwijgzaam als het graf. De vader was vijftig en Augusto, de zoon, hoogstens negentien. De laatste belastte zich met het afkrabben van de verf, die hij eerst insmeerde met een afbijtmiddel en vervolgens met een scheermes en schuurpapier verwijderde. Dag in, dag uit was hij ermee bezig, tot alle verf eraf was. Fausto bond een doek voor zijn mond en sloeg in een wolk van stof een gat in een muur waar hij het oude raamkozijn inzette dat hij op de sloop gekocht had. Het was niet echt een raam, maar meer zo'n veelkleurig glazen scherm dat in oude huizen diende om de eethoek af te scheiden. En omdat het te groot was voor de muur, gebruikte Fausto de helft en zette de andere helft in een bouwvallig schuurtje dat ooit als kippenhok had gediend.

Beneden vermoordden de mensen elkaar met tussenpozen. Er kwamen stampvolle bussen voorbij op weg naar fabrieken en scholen. In de cafés werd gesproken over ongedekte cheques, winstmarges en percentages. In de kerkportalen vergaarden zich de lootjesverkopers als troepen duiven.

Emiliano, de oudste, was naar Bogotá gereisd om zijn moeder en zussen te bepraten. Hij had ook een bezoek gebracht aan J., om hem te bepraten, of in ieder geval te waarschuwen, en hij had zelfs een brief geschreven aan de jongste, die destijds in Frankrijk zat en door iedereen werd overgeslagen als het om zakelijke aangelegenheden ging. Niemand dacht na-